

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

SOOVITUSED

EUROOPA KOMISJON

KOMISJONI SOOVITUS,

27. oktoober 2011,

teadusuuringute ühise kavandamise algatuse „Veeprobleemid muutuv maailmas” kohta

(2011/C 317/01)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 181,

ning arvestades järgmist:

- (1) Piisavas koguses ja kvaliteetse vee kättesaadavus on esmatähtis küsimus ning kogu Euroopa ja maailma oluline sotsiaalne probleem.
- (2) Komisjon avaldas 26. jaanuari 2011 Euroopa 2020. aasta strateegia kohaselt teatise „Ressursitõhus Euroopa – Euroopa 2020. aasta strateegia kohane juhtalgatus”,⁽¹⁾ milles tuletas meelde vee kui olulise loodusvara tähtsust Euroopa ja kogu maailma majanduse ning meie elukvaliteedi alustalana. Lisaks avaldas komisjon 6. oktoobril 2010 teatise „Euroopa 2020 – strateegiline juhtalgatus „Innovatiivne liit””,⁽²⁾ milles tunnistas, et vee kättesaadavus on suurenev sotsiaalne probleem ja veega varustamine esmatähtis valdkond innovaatiliste lahenduste leidmiseks, mida on vaja ELi veepoliitika eesmärkide saavutamiseks, tagades samal ajal vete hea ökoloogilise, keemilise ja koguselise seisundi ja säästva veekasutuse ning vähendades ELi veekasutuse jalajälge, suurendades veega kindlustatust ja edendades maailmas Euroopa veetööstuse juhtrolli.
- (3) Arvatavasti suureneb maailmas järgmisel 20 aastal oluliselt lõhe vee nõudluse ja kättesaadavuse vahel. Nõudluse ja pakkumise tasakaalu saavutamiseks, halva veevarustuse

või veenappusega toimetulekuks vajalike esmatähtsate ülesannete seadmiseks ning veeökosüsteemide edaspidiseks säilitamiseks on vaja ühiseid meetmeid ning tugevat teaduslikku ja tehnoloogilist alust, võttes täielikult arvesse kohalikke geograafilisi, poliitilisi, sotsiaalmajanduslikke ja kultuuriolusid. Seetõttu töötab Euroopa Komisjon 2012. aastaks välja Euroopa vete kaitsmise kava, milles sätestatakse meetmed kvaliteetse vee tagamiseks piisavates kogustes kõikideks õiguspäraseks kasutusviisideks kogu ELis.

- (4) On oht, et 2015. aastaks ei saavutata suure osa Euroopa mageveekogude head ökoloogilist seisundit vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiivile 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik⁽³⁾. Selle põhjuseks on hulk mitmesuguseid mõjureid ja survetegureid, mille Euroopa Keskkonnaamet on välja toonud 2010. aasta keskkonnaseisundi aruandes. Veereostus põhjustab endiselt rahvatervise probleeme, eeskätt uute saasteainetega kokkupuute, teatavates Euroopa vetes avastatud keemiliste segude mõju ja mikrobioloogilise saastumise kaasna võivate ohtude tõttu.
- (5) Euroopa veeökosüsteemidele avaldavad eeldatavasti mõju ka kliimamuutused: veenappust esineb rohkem, põuad muutuvad eelkõige Vahemere maades sagedasemaks ja rängemaks ning paljudes Euroopa piirkondades suureneb üleujutuste oht.
- (6) Suuremate toidu- ja biomassikoguste tootmiseks vajaliku intensiivpõllumajanduse tõttu võib suureneda kastmiseks

⁽¹⁾ KOM(2011) 21 (lõplik).

⁽²⁾ KOM(2010) 546 (lõplik).

⁽³⁾ EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1.

vajaliku magevee tarvidus ja see koormab veevarusid rohkem. Kiiresti tuleb leida vee arukat kasutamist võimaldavad lahendused, et tõhustada niisutust, vähendada veetarbimist ning hallata ja säilitada põhjaveekihte säästvalt.

- (7) Suurenev linnastumine ja tehiskeskonna, sh laevaliikluse ja energiainfrastruktuuri laienemine toob kaasa hüdro-morfoloogilised muutused, mis mõjutavad pinna- ja põhjaveekogusid, elupaiku ja muid bioloogilise mitmekesisuse aspekte. Väga kasulik oleks ühtsem planeerimine, tuginedes usaldusväärsetele seiresüsteemidele ning maakasutuse muutumise ja veeökosüsteemide vahelise põhjuse-tagajärje suhte terviklikumale hindamisele.
- (8) Euroopa veeinfrastruktuurides võib vananemise, kaevamistööde tekitatud kahju, ebapiisava hooldamise või ülekoormuse tõttu esineda üha rohkem tõrkeid. Väidetavalt toimuvad teatavate Euroopa piirkondade veevõrkides suured lekked (5–40 % veevõrgis juhitavast veest).
- (9) Euroopa veesektor on majanduslikult väga tähtis (keskmine kasvumäär 5 %, käive ligikaudu 80 miljardit eurot aastas) ja moodustab ligikaudu kolmandiku maailma veeturust. Euroopas võib strateegilisem koostöö veeküsimustega seotud teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas viia teaduslike ja tehnoloogiliste läbimurreteni, mis võiksid suurendada Euroopa konkurentsivõimet rahvusvahelisel turul, aidata Euroopas arendada tõhusamat veemajandust ning seega aidata saavutada ELi 2020. aasta uuendatud eesmärgi tagada arukas, jätkusuutlik ja kaasav majanduskasv.
- (10) Veeprobleemide sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnanäaspektide käsitlemiseks tuleb Euroopas tingimata suurendada teadus- ja tehnoloogiaalaseid teadmisi.
- (11) Kõrgetasemelisi teadusuuringuid tehakse küll kõikjal Euroopas, kuid veealase teadustöö üldpilt Euroopas on praegu keerukas ja liiga killustatud. Paljudes Euroopa, riikide ja piirkondliku tasandi uurimisvõrkudes ja -organisatsioonides kaldutakse veealase teadustöö strateegilisi kavasid koostama teistega nõu pidamata, mille tulemuseks on tegevuse kattumine ja konkureerivad uuringud, millel puudub sageli kriitiline mass.
- (12) Kuna enamikul ELi territooriumist asuvad valgalad riikide piiridel, tuleb teha piiriülest koostööd, et saavutada ekspertteadmiste, tegevuse ja institutsioonilise suutlikkuse kriitiline mass, mis võimaldaks tõhusamalt kasutada Euroopa teadusuuringute potentsiaali ning leida kooskõlastatud ja piiriüleseid lahendusi.
- (13) Algatusega „Veeprobleemid muutuv maailmas“ seotud teadustöö ühise kavandamise kaudu saaks kooskõlastada teadusuuringuid selles valdkonnas ja luua täielikult toimiv Euroopa teadusruum magevee alal, mis omakorda aitaks kindlustada Euroopa juhtrolli ja Euroopa teadustöö konkurentsivõime kõnealuses valdkonnas, toetades samas ELi veepoliitika eesmärkide saavutamist.
- (14) Konkurentsivõime nõukogu tunnistas 26. mai 2010. aasta kohtumisel, ⁽¹⁾ et algatus „Veeprobleemid muutuv maailmas“ on valdkond, kus ühine kavandamine annaks olulise lisandväärtuse liikmesriikide praegusele killustatud teadustööle. Seepärast võttis kõnealune nõukogu vastu järeldused, milles tunnistas vajadust käivitada magevee teemal ühise kavandamise algatus ja kutsus komisjoni üles selle ettevalmistamisele kaasa aitama. Samuti kinnitas ta, et ühine kavandamine on liikmesriikide juhitav protsess, milles komisjon täidab abistaja osa.
- (15) Veeküsimuste uurimine on kesksel kohal ELi teadusuuringute raamprogrammis, millel on strateegiline tähtsus Euroopas sellise poliitika kujundamisel, milles võetakse arvesse veeprobleemide üleilmset mõõdet. Kõnealuse ühise kavandamise algatusel põhinevat tegevust tuleb tihedalt kooskõlastada ELi seitsmenda raamprogrammi ja edaspidiste ELi programmidega asjaomas valdkonnas, eeskätt teadusuuringute ja innovatsiooni 2014.–2020. aasta raamprogrammi Horisont 2020.
- (16) Liikmesriikide teadustöö analüüs, millest on antud ülevaade komisjoni talituste töödokumendis, andis kinnitust, et teadusuuringuid tuleb nende tõhustamiseks ja mõju suurendamiseks paremini kooskõlastada ning tegevuse kattumise vältimiseks tuleb koostada ühine strateegiline tegevuskava.
- (17) Liikmesriigid peavad andma komisjonile korrapäraselt aru kõnealuse ühise kavandamise algatuse edenemisest, et komisjon saaks esitada aruanded Euroopa Parlamendile ja nõukogule kõigi ühise kavandamise algatuste edendamise kohta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

1. Liikmesriikidel soovitatakse töötada välja ühine visioon selle kohta, kuidas võib teaduskoostöö ja selle koordineerimine ELi tasandil aidata luua säästvad veesüsteemid jätkusuutliku majanduse toetamiseks Euroopas ja mujal maailmas ning soodustada sellisest ühisest visioonist tulenevate võimaluste ärakasutamist.

⁽¹⁾ Nõukogu järeldused 10246/10, <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/10/st10/st10246.en10.pdf>

2. Liikmesriikidel soovitatakse töötada välja ühine strateegiline teadusuuringute tegevuskava, milles määratakse kindlaks puhta veega seotud teadusuuringute vajadused ning püstitatakse vastavad eesmärgid keskpikas ja pikas perspektiivis. Strateegia peaks hõlmama rakenduskava, milles seatakse esmatähtsad ülesanded ja tähtajad ning täpsustatakse rakendamiseks vajalikud meetmed, vahendid ja ressursid.
 3. Liikmesriikidel soovitatakse strateegiliste teadusuuringute kavaga ja rakenduskavaga näha ette järgmised meetmed:
 - a) määrata kindlaks asjaomased liikmesriikide programmid ja teadusuuringud ning vahetada nende kohta teavet;
 - b) suurendada ühise arusaama väljatöötamise ja tehnoloogiahindamise suutlikkust;
 - c) vahetada teavet, vahendeid, parimaid tavasid, meetodeid ja suuniseid;
 - d) määrata kindlaks sellised valdkonnad, teadusuuringud või katsed, mis võidaksid kooskõlastamisest, ühistest projektikonkurssidest või vahendite (sh rahaliste vahendite) ühendamisest;
 - e) määratleda punktis d osutatud valdkondades ühiste teadusuuringute tegemise vormid;
 - f) tagada kooskõla ja -toime ELi olemasolevate teadusuuringu- ja innovatsioonikavadega, nt raamprogrammiga, ja muude asjakohaste ühise kavandamise algatustega, eelkõige ühise kavandamise algatustega „Euroopa kliimateadmiste ühendamise”, „Linnastunud Euroopa – ülemaailmsed väljakutsed, kohalikud lahendused” ning „Terved ja tulutoovad mered ja ookeanid”;
 - g) kasutada võimaluse korral ühiselt olemasolevat taristut või arendada välja uued vahendid, nagu kooskõlastatud andmepangad või mudelid, mille alusel uuritakse veeküsimusi;
 - h) innustada avalikku ja erasektorit tegema paremat koostööd, samuti edendada avatud innovatsiooni veega seotud uurimistööde ja ettevõtlussektorite vahel;
 - i) eksportida ja avaldada teadmisi, innovatsiooni ja valdkondadevahelisi meetoodilisi lähenemisi;
 - j) edastada liikmesriikide ja ELi tasandi poliitikakujundajatele asjakohaseid teadus- ja tehnoloogiaandmeid;
 - k) luua koostöövõrgustikke veeküsimuste uurimisega seotud keskuste vahel.
4. Liikmesriikidel soovitatakse tagada veeküsimuste uurimiseks ühine tõhus juhtimisstruktuur, mille ülesanne on kehtestada ühised koostöö ja koordineerimise tingimused, eeskirjad ja kord ning jälgida strateegilise teadusuuringute kava täitmist.
 5. Liikmesriikidel soovitatakse rakendada strateegilist teadusuuringute kava ühiselt riiklike uurimisprogrammide kaudu, kooskõlas kõrgetasemelise ühise kavandamise tööühma poolt välja töötatud vabatahtlike suunistega teadusuuringute ühise kavandamise raamtingimuste kohta.
 6. Liikmesriikidel soovitatakse teha komisjoniga koostööd, et uurida, milliste algatustega saaks komisjon liikmesriike abistada strateegilise teadusuuringute kava väljatöötamisel ja rakendamisel, ning kooskõlastada ühist kava ELi muude algatustega kõnealuses valdkonnas.
 7. Liikmesriikidel soovitatakse teha tihedat koostööd rahvusvahelise teadus- ja tehnoloogiakoostöö strateegilise foorumiga (SFIC) strateegilise teadusuuringute kava võimaliku rahvusvahelise mõõtme väljatöötamiseks ja rakendamiseks ning selleks, et tagada kooskõla algatustega, mida SFIC korraldab koos ELi-väliste riikidega või nende jaoks.
 8. Liikmesriikidel soovitatakse kõnealuse ühise kavandamise edenemisest komisjonile korrapäraselt iga-aastastes eduaruannetes ette kanda.

Brüssel, 27. oktoober 2011

Komisjoni nimel
komisjoni liige

Máire GEOGHEGAN-QUINN